

DOĞUM GÜNÜME
ÇAĞIRMAK İSTEDİĞİM
TEK KİŞİ

Ömer F. Oyal (1959, İstanbul) 1982 yılında Boğaziçi Üniversitesi İşletme Yöneticiliği bölümünü bitirdi. *Yeni Olgu, Söz, Gelecek, Insight Turkey, Radikal Kitap, Mesele, Varlık, Duvar* gibi çeşitli dergilerde yazıları yayımlandı. Yazıları son dört yıldır *K24*'te yayımlanıyor. *Magda Döndüğünde* romanıyla 2016 yılı Ankara Üniversitesi Roman Ödülü'nü, *Zaman Lekeleri* romanıyla 2019 yılı Notre-Dame de Sion Edebiyat Ödülü'nü ve *Gemide Yer Yok* adlı romanıyla 2020 Yunus Nadi Roman Ödülü'nü almıştır.

Kitapları

Roman: *Sürgün Ruhun Rüya Defteri* (Literatür 2006; YKY 2017), *Gecelerin En Güzeli* (Literatür 2007; YKY 2018), *Önceki Çağın Akşamüstü* (Ayrıntı, 2012; YKY 2019), *Ferahlık Ânna Övgü*(Ayrıntı, 2013; YKY, 2020), *Magda Döndüğünde* (YKY, 2015), *Zaman Lekeleri* (YKY, 2018), *Gemide Yer Yok* (YKY, 2019), *Bahara Bir Hediye* (YKY, 2022), *Doğum Günüme Çağırma İstedğim Tek Kişi* (YKY, 2024).

İnceleme: *Keçi / Zanlı, Kurban, Cefakâr* (YKY, 2013).

Oyun: *Uçmak – Hezarfen Ahmed Çelebi* (2019-2023, İstanbul Devlet Tiyatroları).

Ömer F. Oyal'ın
YKY'deki kitapları:

- Keçi / Zanlı, Kurban, Cefakâr (2013)
Magda Döndüğünde (2015)
Sürgün Ruhun Rüya Defteri (2017)
Zaman Lekeleri (2018)
Gecelerin En Güzeli (2018)
Gemide Yer Yok (2019)
Önceki Çağın Akşamüstü (2019)
Ferahlık Ânına Övgü (2020)
Bahara Bir Hediye (2022)
Doğum Gününe Çağırarak İstedğim Tek Kişi (2024)

ÖMER F. OYAL

Doğum Gününe
Çağırarak İstedğim
Tek Kişi

Roman

YAPI KREDİ YAYINLARI

**DOĞUM GÜNÜME
ÇAĞIRMAK İSTEDİĞİM
TEK KİŞİ**

Yalnız yatan Efendi'nin yatağa mümkün olduğunca sessizce yerleşmek, yorganın kendisine ait kısmını ele geçirmek, yanındakini uyandırmamaya çalışmak gibi sorunları yok. Kapanan gözkapaklarının dışındaki dünyayla ilişkisini kesmeye çalıştığını tahmin edebiliyorum. Köleler de, cariyeler de, kaledekiler de yokluğa gömülmek üzereler. Varlıkları yeryüzünden silen uykuya şükürler olsun. Kuşkusuz herkesin kendine göre bir uykuyu bekleyişi, yatağa girdikten sonra vücudun hareketlerinin kişiye özgü bir sıralaması var. Yanında uyuyan birisi olmadığı düşünülduğünde Efendi'nin daha rahat davranacağını varsayabiliriz. Öncelikle sünnet üzere sağ tarafa döndüğünü, elini yastık ile başı arasına yerleştirdiğini; bacaklarını gerdiğini, yorgandan dışarı taşan ayaklarını içeri çektiğini, ardından sola dönüp elini bu kez yastığın altına soktuğunu ve beklemeye başladığını varsayabiliriz. Beklemek de değil, beklemeden beklemek; tatsız fikirleri kabul etmemek, neredeyse boşlukta öylece uzanmak. Fakat bunlar kâfi değil. Zihin serbestlik kabul etmiyor; güzellikle, dingin bir hayalle avutulmadığında muhakkak türlü tatsızlıklar kafanın içinde cirit atmaya başlıyor. Güzellikleri hayal etmeye çalışmak da her zaman yeterli olmuyor. Hatırlana hatırlana yıpranmış, parlaklığını yitirmiş saadetlerin avutuculuğunu yitirdiğinin, hatıraların tatsız düşünceleri engellemekte yetersiz kaldığının Efendi de farkında. Buna rağmen tıpkı yatağa girdiğinde vücudun devinimlerinin hep aynı sırayı izleyişi gibi kapalı gözlerinin ardında hep benzer sahneleri düşlemeye çalıştığını hayal edebiliriz: Ilık, tatlı bir havuz ve havuzdaki neşe. Efendi, yüzündeki kayıp tebessümün hatırasıyla kendini buhara ve sıcaklığa bırakmaya çalışıyor. Buhar kapalı gözkapaklarından içeri sızarak bedenini ele geçirirken kalabalığın ve genç gülüşlerin çağıltısı yaklaşıyor. Turnaları andıran sesler daha şimdiden işitebiliyor. Seslerle birlikte kemikleri ısınmaya başlarken, görüntü gözlerinin önünde sereserpe açılıyor. Efendi, gümüşü vücutların, savrulan kâküllerin sevinci içerisinde erimeye başlıyor. Taklalar atarak havuza dalanlardan sıçrayan sular kur-

naların, havuzun yaldızlı taşlarını parlatırken yaldıza ölümsüz bir tazelik, bir parlaklık katıyor. Su dalgalanırken dünya gümüş ışıltısına bürünüyor. Havuzun dışında oynayanlar, ortalıkta sarmaş dolaş gülüşenler, köşe bucağa kaçan âşıklar havuzdan yükselen parlaltının içinde eriyor. Efendi, dilberlerin kavuştuğu yer diye mırıldanırken, kelimeler buharın içinde eriyor. Efendi, curcunanın merkezine iyice yerleşip ağırdan alarak etrafı seyretmeye koyuluyor. Her bir kişiyi ayrı ayrı süzüyor, özelliklerini tartıyor; kâkülün savruluşundaki işveyi, tenin parlıtısını, peştemallerin kışkırtıcı gevşekliğini tek tek değerlendiriyor. Böyle bir anda dikkat kesilmek, kendini tamamen unutmaktan, çevreye saçılıp erimekten, merkezsiz kalarak kendinden kurtulmanın saadetinden, bu saadetin yarattığı hafiflikten başka bir anlama gelmiyor. Efendi daha şimdiden hafiflediğini, hafif adımlarla sorumsuzca ilerlediğini, ilerleyişin kendisini er geç uykuyla buluşturacağını hissediyor. Uyku hafifliği ve sorumsuzluğu seviyor. Gevşemesine rağmen yine de dikkatini etraftakilerin üzerinde tutmaya çabalıyor. Mesela âşığını havuza itmeye çalışan oğlanın omuzlarındaki aşikâr güç, mesela kurna başında gülüşenleri seyreden bir başkasının tebessümündeki utangaç cazibe. Görüntülerin kendisinden uzaklaştıklarını hissediyor ama bu asla keder verici, yalnızlaştırıcı bir uzaklaşma değil. Hareket eden bedenler neşeli bir çalkantıyla yavaşça, neredeyse sevinçle sessizliğe gömülüyor gibiler. Mesela takla atarak havuza dalanın çevikliği, mesela çevikliğin sevinç verici titreşimi, mesela önündekinin başına su dökenin elindeki tasın üzerindeki nakışların sevimliliği.

Başımızı yastığa koyduğumuzda uykunun yavaşça yaklaşmasını; kemiklerin, dokuların arasından sızarak bizi ele geçirmesini bekleriz. Yeryüzündeki varlığımızın, askıya alınacağını, bizi kuşatan dünyanın da bizimle birlikte rafa kaldırılacağını umarız. Mesela ben nihayet yorganın ve yatağın benim olması gereken bölümünü ele geçirdiğimde önce sağa dönerek bir süre beklerim, daha sonra sol tarafa dönerek uyurum. Yatmadan önceki sürede yaptıklarımız da önemli. Uykuya yeterince esneyip yayılabilmesi, kendisini rahat hissedebilmesi için alan açmak önemli. Güçbela yatağa girip başımı yastığa koyduğum, yorganı zorlukla üzerime çektiğim şu anlarda, yatmadan önceki süreyi her zaman olduğu gibi yanlış

şekilde değerlendirdiğimin farkındayım. Kişi yatmadan en az bir saat önce çalışmayı kesmeli; bilgisayarı kapatmalı, kitaplardan, notlardan ve araştırma konusundan uzaklaşmalı. Bense daha beş dakika öncesinde üç ayrı sözlükte *telhkâm* kelimesinin anlamını kurcalamakla meşguldüm.

Az önce düşündüklerimi unutmaya, aklıma hiçbir şey getirmeye, zihnimi boşaltmaya, düşünmemeye çalışırken bir yandan da üzerime çektiğim yorganı zaptetmeye çalışıyorum. Neredeyse üç saat önce yatan karım her zaman olduğu gibi yorganın tamamını üzerine çekip yatağa çaprazlamasına uzandığı için yerleşmek bir tür mücadele gerektiriyor. Uyandırmadan sessizce yanına süzülme, bacaklarını ve kollarını yavaş müdahalelerle benim yattığım taraftan uzaklaştırmak, daha sonra yorganın bir kısmını, en azından bana ait olması gereken kısmını onu uyandırmadan kendisinden koparmak gerekiyor. Karım uyanacak gibi olduğunda, anlaşılmasın bir iki kelime söylediğinde hemen durmak ve beklemek gerekiyor. Kıpırtı kesildiğinde yorganın bir kısmını daha üzerime çekiyor, ayaklarımın dışarıda kalıp kalmadığını kontrol ediyor, karıma ve sessizliğe kulak kesilirken, yaklaşık beş aydır kitabıyla uğraştığım kişiyi kendimden uzak tutmaya çalışıyorum. İsmi, muhayyel yüzünü; kimi zaman berrak, kimi zaman anlaşılmasın satırlarını aklıma getirmemeye çalışıyorum.

Efendi, dişi ansızın sızlamış gibi, mendebur basurun şişmeye başladığını hissetmiş gibi yüzünü buruşturuyor. O dudağını ısırırken yattığım taraftan öbür tarafa dönüyorum, sol ayağımın yine açıkta kaldığını, karımın bilinçsizce yorganı çekiştirdiğini fark ediyorum ama aldırmiyorum. O bilinçsizce, ben gayet bilinçli biçimde çekişiyoruz. Sessiz bir savaş. Nihayet çekiştirmeyi bırakıyor, yatak hareketsizleşiyor.

Efendi'yi rahatsız edenin ne olduğunu anlamak amacıyla hama dikkat kesiliyorum. Havuzu ve sütunlar arkasındaki gölgeli alanları; mırıldanan çiftleri, gürültücü grupları, etrafı seyreden yalnızları tek tek gözden geçiriyorum ve nihayet sütunların hemen gerisindeki kendisine tamamen yabancı bu mekândan öylesine geçiyormuş gibi telaşsız görünen silüette karar kılıyorum. İstenmediğinin farkında değilmiş, istenmiyor oluşunu umursamıyormuş

gibi, havuz da gürültü de mevcut değilmiş gibi yavaş adımlarla kubbeyi tutan havuzun etrafındaki sütunların ardında çepeçevre yürüyor. Efendi, silüetin arkasından geçtiğini, birazdan sağ tarafında belireceğini biliyor; silüetin adını anmamaya, silüete bir tanı koymaktan geri durmaya çalışıyor. Oysa daha ilk anda bile onun kim olduğunu apaçık biliyordu. Buhar yoğunluğunu yitiriyor, sesler çekiliyor, sıcak zayıflıyor. Gümüş tenler de, neşe de yavaşça uzaklaşıyor; neşe uzaklaşırken yeni vali ışıklı vücutların, sütunların, kurnaların arkasından kara *koncolos* gibi geçiyor. Bazen bir süreliğine kayboluyor, kendini unutturuyor ama tam o sırada habis bir diken gibi yeniden vücut buluyor. Efendi gözkapaklarını daha da sıkıyor, son bir gayretle karşıdaki altın renkli tellağa dikkat kesilmeye çalışıyor, göbek taşına uzanmış müşterisini yoğuran adamın terli kâküllerine, geniş sırtına dikkat kesilmek için kendini zorluyor. Ama tellağın müşterisinin yeni vali olduğu gerçeğiyle sıcıyor. Terlediğimi hissediyorum, yorganı üstümden atmak istiyorum ama kıpırdamamam gerek. Sıcağa katlanmaya çalışıyorum. Kıpırdamayacağım, Efendi yavaş yavaş zihnimden silinecek ve koca bulutun içinde kaybolacağım. Bu umutlara rağmen göbek taşının üzerine serilmiş yeni valinin göbeğinin kendini ispatlamak istercesine yükseldiğini görmekten kendimi alamıyorum. Göbeğin gölgesi önce hamamın, sonra Efendi'nin evinin, daha sonra kalenin, daha sonra şehrin üzerini kapladıktan sonra Aşağı Nil'e, İskenderiye'ye doğru ilerliyor ve nihayetinde evimizin üzerine kadar yayılıyor. Oturduğumuz apartmanın üzerindeki heyülayı hissedebiliyorum. Havasız kaldığımı düşünerek derin derin soluk alıp vermeye çalışırken karımın yüzüme dayanan sol kolunu geriye, sahibine doğru itiyorum.

Efendi gerçekte yeni valinin neye benzediği hakkında hiçbir fikrinin olmadığını kendine tekrarlıyor. Gözüne batıp duran, hamamı soğutan görüntünün Hamza Paşa'yla ilgisi sadece kötü niyetli bir yakıştırmadan ibaret. Herkeste gizli olarak mevcut bulunan çirkinlik, rahatsızlık veren kişi söz konusu olduğunda hızla yüzeye çıkıyor. Güzelliği hasmımıza yakıştıramıyoruz. Efendi herkesin birbirini ittirip durduğu karşılama töreninde uzaktan görebildiği kadarıyla yeni valinin uzun boylu mu, yoksa kısa boylu mu olduğundan bile emin değil. Sakalının kara mı olduğu, kına mı sürülmüş olduğu, yer yer aklarla mı lekenmiş olduğu, yoksa bütünüyle ak mı olduğu

hakkında da hiçbir şey söylenemez. Efendi yatağın içinde dönüp yorganın dışında kalan bacağını içeri çekerken ben de yorganın bir kısmını daha üzerime çekmeyi başarıyorum. Evet, Efendi yeni valiye en fazla yirmi metre yaklaşabilmiştir; kavukların, sarıkların, serpuşların, miğferlerin, sancakların, mızrakların arasından pek bir şey görememiştir. Sarrafbaşının başlığı da, mesela iki buçuk metreye üç buçuk metrelik sancağın görüşü kapatması gibi on-larcasının içinde dikkate alınmaya değmez bir neden ama Efendi görüşü sarrafbaşının kapattığında ısrarlı. Herif, yani sarrafbaşı ikide bir olduğu yerde kıpırdıyor; bir sağa, bir sola dönüyor ve valinin olduğu tarafı durmadan kapatıyor. Sarrafbaşının içinde kımıldayan şeytan, o batası vücudun içinde çırpındıkça içine yuvalandığı vücudada da, etrafındakilere de huzur vermiyor. Altının özünde bulunan, kendisini seyreden gözleri kavuran, onları olmadık tutkulara sürükleyen uğursuz parıltı gibi şeytan da hareket etmeden duramıyor. Efendi, Yahudi sarrafbaşının serpuşunu da, şeytanı da unutmaya çalışıyor ama daha bir ay önce telaşla şehre dönmeye çalışırken yoluna çıkıveren başka Yahudileri hatırlamaktan kaçamıyor. Gerçek bir hatıra muhakkak bir yolunu bulup size kendini dayatır. Akşam karanlığında ileride görülen meşalelerin, artık iyice pervasızlaşan eşkiya sürülerine ait olduğu zannıyla Efendi'nin nasıl korkmuş olduğunu kolaylıkla tahmin edebiliriz. Yine de meşaleli alay atlardan ve develerden yoksun görünüyor, oldukça ağır ilerliyor; bu yavaşlık yüzünden iki kafilenin karşılaşması bir türlü gerçekleşmiyor. Karşılaşmanın kesinliğinin ve buna karşın bir türlü gerçekleşmeyişinin yarattığı gerginlik karşılaşmanın olası sonuçlarından daha ağır basmaya başladığında Efendi karşılamayı artık bir kavuşma olarak görmeye başlıyor. Nihayetinde karanlığın içinde ateşten bir solucan gibi kıvrılarak ilerleyen topluluğun bir cenaze alayından ibaret oluşu gerçeği bile ilk başta gelen ürküntüyü giderebilmiş değil. Elbette cenaze alayının da kendilerini bir eşkiya sürüsü varsaymaları gerçeğini atlayamayız. İki evhamlı kafile karşı karşıya geldiklerinde rahatladılar. Cenaze alayını korumak için yüklü bir bahşisi cebe indiren subaşının adamları da rahatladı. Efendi, Yahudilerin cenazelerini ancak hava karardıktan sonra defnetmelerini buyuran kuralı gayet yerinde bulmasına karşın bunlara ait bir cenaze alayıyla karşılaşmayı uğursuzluk işareti olarak yorumlamıştı ve belki de işaret şimdi adım adım ete kemiğe bürünüyor.

Bu saatlerde evhamlanmak iyi değil, kendi isteğiyle gelen uyku yine kendi kaprislerinin peşinde uzaklaşıp gider. Bazen gidiyor-muş gibi yapıp ansızın yumuşacık adımlarla döndüğü de olur ama Efendi'nin yeniden havuza dönmeye, o göbeği yeniden görmeye cesareti yok. Yeni valinin muhayyel göbeği yerine bu sefer de eski valilerin görüntüleri bir bir önünden geçmeye başladı. Karşılaştırma belirsizliği öteleme gayretidir. Yüzler, boylar birbirine karışıyor, kimin kimden önce vali olduğu, kimin ne zaman İstanbul'a döndüğü belli olmadığı gibi yüzlerdeki ifadeler de birbirine karışıyor. Doğal olarak İbrahim Paşa'nın ismi de cismi de açık seçik; Hüseyin gibi, Abdurrahman gibi, Ahmed veya Osman gibi paşa isimleri ise beraberlerinde hiçbir hatıra uyandırmadan bir belirip bir yok oluyorlar. Ya da hatıralarla isimler buluşmuyor. Mesela kapıkullarının korkusundan en iç avludan çıkmayan beylerbeyinin ismi hatırlanamıyor ama kendisine tabir ettirilen rüya hâlâ hatırında. Efendi bu şehre yerleşeli kaç paşanın gelip kaçının döndüğünü hesaplamaya çalışmaktan kendisini alamıyor. "Beşinci paşa olmalı," diye mırıldanıyor, "yoksa altıncı mıydı?" Osman Paşa'nın üçüncü paşa olduğundan eminim ve paşaların sıralamasından kurtulmak istiyorum. Biraz daha düşünürsem, yataktan fırlayıp çalışma odasına gitmekten, masada yığılı kâğıtların arasındaki Mısır valileri listesine bakmaktan kendimi alamayacağımı biliyorum. Bu kendini alamayıp, kaçınılmaz biçimde yatağa yerleşme ve yorganın kendime ait kısmının ele geçirilmesi mücadelesine yeniden başlamak anlamına gelecek.

Kaçıncı olursa olsun her yeni vali belirsizliklerle dolu günler demek. Her gelen azametle, umutla yüklü olacak; önceki valinin beceriksizliklerini ortadan kaldırabileceğini, kapıkullarını, Çerkesleri, Şafiileri hizaya getirebileceğini; ülkeden elde edilebilecek geliri son kuruşuna kadar toplayabileceğini ve geriye zenginleşmiş olarak döneceğini umacak. Alayın başında, sancakların gölgesinde kapılardan geçerken kaşları çatık, doğal olarak memnuniyetsiz ve kuşkulu olacak. Daha karşılayıcı heyetin ilk atlısının yüzündeki riyakâr ifadeden, süvarinin elindeki kırbacı tutuşundan bile kendisinden bir şeyler saklandığını bilecek. Kaledekilerin yüzüne gülerek kendisini idare etmeye çalışacaklarını; eski valinin gelir gider kayıtlarında çeşitli düzenbazlıklar yapacağını, defterlerin anlaşılmasız tutarsızlıklarla dolu olacağını, her konuşmanın yalanlarla dolu olacağını bilecek. Yumuşak davranırsa kandırılıp arkasından alay

edileceğinden emin olacak. Kuşkucu olacak ve kendisiyle birlikte gelenlerin bile baştan çıkarılmaya meyilli olduklarının farkında olacak. Memnuniyetsizliğiyle zamanla kazanmış olacak; kendi şehrinde, kendi evinde bile her zaman memnuniyetsiz bir çehreye bürünmek mesleğın icaplarından. Memnuniyet ve mevcuda rıza dünyayı yoldan çıkarır. Onca yıllık deneyimiyle dünyanın zaten memnun olmaya elverişli olmadığını bilgisine de sahiptir yeni paşa; tıpkı zamanında kendi üstlerinin yüzlerindeki memnuniyetsizliğin haklı gerekçeleri olduğu gibi kendisinininkinin de haklı gerekçeleri olduğundan emindir. Memnuniyetsizlik yıllar geçtikçe yüzünün her çizgisine işleyip herkesin tanıdığı o suratı çoktan inşa etmiştir. Efendi, yarın öğle namazının ardından nihayet işte bu memnuniyetsiz ve kuşkucu suratın huzuruna kabul edilecek, bu şehirde, bu kalede kalışının nedenlerini yeniden bir bir sıralayacak. Yeni vali geldikten tam yirmi sekiz gün sonra... Tabii ilk on bir günü saymamak gerek. Belirsizlikle geçen on bir gün. Efendi belirsizliğe içerlemenin zararlarının farkında. Belirsizliği kabullenmeli, belirsizlikle birlikte yaşamayı öğrenmeli, ona saygısızlık etmemeli, zamanın akışını zorlamamalıyız. Kişi beklememeli, işlerine devam etmeli. Haber en beklenmedik anda geliverecektir. Ne var ki, beklemeyi unutmak iradeyle gerçekleşmiyor, bunun yavaşça, neredeyse sezilmeden kişilik özelliğı haline gelmesi gerekiyor. Derinin yavaşça havayı emmesi, hurma ağacının göze batmadan büyümesi gibi bir gayretsizlik gerekiyor. Efendi, “İlk on bir günü zaten hiç saymamak gerekiyordu” diye tekrarlıyor. Yeni vali yerleşecek, ziyafet verilecek ve esas önemlisi defterler açılacak; hazine sayılacak, gelirler giderler hesaplanacak, alacak verecekler belirlenecek ve hesaplarda anlaşılacak. Eski vali ancak o zaman memlekete yolculuğa çıkabilecek. Evet, yeni paşanın şehre ulaşmasının üzerinden yirmi sekiz gün, eski paşanın tozlu yollara düşmesinin üzerinden on yedi gün geçti ve değişen hiçbir şey yok.

Her yeni vali geldiğinin belli olması için mutlaka yeni kurallar koymaya, değişiklikler yapmaya çalışıp kaledekilerin huzurunu bozacaktır. Yeni bir vali daima yeni sorunlar demektir. Yeni valinin de aşınması gerek; olamı olduğu gibi kabullenmesi için, hiçbir şeyi değiştiremeyeceğini anlaması için zaman geçmesi gerek. Ama bunlar Efendi'yi ilgilendirmiyor, onun için yeni bir vali demek öncelikle kale içinde oturabilme, Kahire'de kalabilme iznini uzat-

ma gayreti demek. Valinin huyunun suyunun öğrenilmesi; ters birisi mi, yumuşak tabiatlı mı olduğunun öğrenilmesi demek. Yeni vali sinsi ve içten pazarlıklı mı, müdaraya yatkın mı? Gönlü kolay alınabilir birisi mi, yoksa en önemsiz kabahati bile hemen yüze vuran nursuzun teki mi? Nükteden, şiidenden, sohbetten, hakikatin muğlaklığından haberdar mı? Hakikatin havada öylece süzülen bir kuş gibi hiçbir yere konmaksızın salınıp durduğunun farkında mı, yoksa okuması yazması olmayan cahilin biri mi? İbrahim Paşa gibi alicenap mı, dünya halinden, sohbetten, anlıyor mu; yoksa Köprülü Mehmed Paşa gibi cahil ve kinci mi? Meşrep kaydında birisi mi yoksa mezhep kaydında mı? Efendi bunu kitapta yazıp yazmadığını hatırlamaya çalışıyor ama uyumaya çalışırken bu tür merakların son derece zararlı olduğunu da biliyor. Herhangi biriyle benzer meşrepte olmanın bir yaşama kolaylığı sağladığı da düşünülebilir. Efendi aynı meşrepteki kişilerin birbirlerini hemen tanıyıp yakınlık duyacaklarına, mezhepleri aşan bir rahatlıkla ileri geri sohbet edebileceklerine, tehlikelerden emin olabileceklerine inanıyor. Halbuki benzer meşrepte olmanın güvenilir hiçbir tarafının olmadığını çoktan anlamış olması gerekiyordu. Hem sadece yeni valinin meşrebi yeterli değil; yeni valinin kethüdasının da, yeni valinin musahibinin de, çevresindekilerin de meşrebi önemli. On yedi güne rağmen sadece sessizlik mevcut. Sadece sessizlik ve tatsız sorular: Yarın ne olacak? Paşa –Allah korusun– kendisinin artık burada kalmasının uygun olmadığını, Kahire’deki misafirliğinin haddini aştığını, İstanbul’a dönmesinin lazım geldiğini söyleyebilir mesela. Efendi yine bir gayretle hamamı düşünmeye çalışıyor ama artık tenhalıktan, soğuk kurnalardan, buz kesmiş mermerlerden; deriye değdiği anda üşüten soğuk dumandan başka bir şey yok.

Belirsizlik kimini huzursuzlukla kimini de umutla titretir. Yeni paşayla görüşmenin bu kadar gecikmesinin köleleri de farklı biçimlerde etkilediğini tahmin edebiliriz. Umut da, tedirginlik de çevreye benzer titreşimler yayıyor ve ilk başta birbirlerinden ayırt edilebilmeleri zor olabiliyor. İstanbul’a gitmek Yakub, İvaz ve Abdullâh için bu şehirden kurtulmak anlamına gelirken Süleyman için mevcut düzenin bozulmasından başka bir şey ifade etmiyor. Ayşe zaten Süleyman’ın karısı ve Eflaklı Kırman’ın arzuları kimsenin umurunda değil. Buna karşın hiçbir titreşim yaymayan, arkasındakini belli etmeyen, suskunluğa gömülmüş yüzlerin varlığı da inkâr